

Zločin u Belom Manastiru i drugim mjestima Baranje

IZVJEŠTAJI S PRAĆENJA

18. ožujka 2009. godine – utvrđivanje istovjetnosti optuženika, čitanje optužnice, izjašnjavanje o krivnji, dokazni postupak

Predsjednik vijeća otvorio je glavnu raspravu, objavio predmet ovog postupka i sastav Vijeća. Utvrdio je istovjetnost optuženika.

Zamjenik ŽDO iz Osijeka je ostao kod optužnice ŽDO iz Osijeka br. KT-136/94 od 3. travnja 2001. godine, izmijenjene na glavnoj raspravi dana 4. svibnja 2006. godine.

Citiranom optužnicom opt. Petru Mamuli se stavlja na teret da je tijekom kolovoza i rujna 1991. godine, u Belom Manastiru, Batini i Kneževim Vinogradima, kao sudionik oružane pobune lokalnog srpskog stanovništva protiv ustavno-pravnog poretka RH, protivno odredbama čl. 3. st. 1. t. a) Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata te odredbama čl. 4. st. 2. t. a) i čl. 13. st. 2. Dopunskog protokola uz Ženevsku konvenciju o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba (Protokol II), sudjelovao u zastrašivanju te okrutnom fizičkom i psihičkom zlostavljanju civilnih stanovnika Baranje nersrpske nacionalnosti, da je početkom rujna 1991. godine, u podrumu SUP-a Beli Manastir, gdje su bili zatočeni uhićeni Hrvati, izveo više osoba iz ćelije, odveo u posebnu prostoriju i tamo tukao Pavu Zemljaka, pucao pored njega iz puške, da je dana 9. rujna 1991. godine u štabu TO u Batini ispitivao nezakonito uhićenog katoličkog svećenika Antuna Kneževića, tukao ga rukama po glavi, pucao mu iz pištolja pored glave, odvezao ga u Kneževe Vinograde, usput mu prijeteći ubojstvom, oduzeo mu ručni sat i pucao u isti te da je pored lijevog uha oštećenika ispalio jedan metak iz pištolja, uslijed koje je detonacije oštećeniku pukao bubnjić, a oštećenik je pao na pod, nakon čega su prišli pripadnici TO Kneževi Vinogradi i tukli ga nogama, a nakon premlaćivanja optuženik je odvezao oštećenika u SUP Beli Manastir, na portirnici ga tjerao da stane uz pult dežurnog te raširi noge, a potom ga nogom udario u genitalije i predao u zatvor,

pa da je na taj način kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba nečovječno postupao prema civilnom stanovništvu i nanosio mu velike patnje i ozljede tjelesnog integriteta,

pa je time počinio kazneno djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava – ratni zločin protiv civilnog stanovništva, opisano i kažnjivo po čl. 120. st.1. OKZ RH.

Optuženik je rekao da je razumio što mu se optužnicom stavlja na teret, da se ne osjeća krivim.

U dokaznom postupku saslušani su svjedoci Antun Knežević i Jovan Narandža.

Svjedok Antun Knežević

Ostao je kod svojih iskaza danih na zapisnik od 7. studenog 2001. godine i 16. veljače 2006. godine. Dodao je da poznaje nazočnog optuženika Petra Mamulu, jer je to osoba koja ga je 9. rujna 1991. godine, u jednom danu više puta tukla i fizički zlostavljala. Nakon toga svjedok je dana 12. rujna 1991. godine otišao iz Baranje. U Republiku Hrvatsku se ponovo vratio 1998. godine. U međuvremenu je povremeno dolazio u Vinkovce.

Svjedok je rekao da nije nikada osobno podnosio kaznenu prijavu za kritični događaj. Posjetili su ga djelatnici policije i sa njim obavili obavijesni razgovor.

Jednom je bio pozvan kao svjedok na Županijski sud u Osijeku. Ne može se sjetiti je li to bilo u predmetu protiv opt. Damira Žužića.

Svjedok Jovan Narandža

Ostao je kod svojih iskaza danih na zapisnik dana 9. srpnja 1999. godine, 27. listopada 2000. godine, 7. studenoga 2001. godine i 16. veljače 2006. godine. Optuženika poznaje iz viđenja, zna da je radio u Belom Manastiru u „Obnovi“. Tijekom 1991. godine, nakon početka ratnih događanja, bio je zatočen 15 dana u zatvoru u Belom Manastiru. U zatvoru je vidio opt. Petra Mamulu i **Stokana** Sekanića. Svjedok je rekao da je opt. Petar Mamula izveo iz ćelije njega i još 5 ili 6 osoba. Optuženik ga je udario nogom u genitalije te šakom u glavu. Nadalje, rekao je da je optuženik odveo prof. Pavu zemljaka u jednu prostroiju, tamo ga je tukao. Svjedok je čuo pucanje i u prvi mah je pomislio da je ubio prof. Pavu Zemljaka. No, ubrzo je optuženik izveo prof. Pavu Zemljaka iz te prostorije.

Svjedok je rekao da je njegovu uhićenju i zatvaranju u zatvor u Belom Manastiru prethodio pretres njegove kuće. Uhitili su ga „Vekac“ i „Žuti“ i odveli u zatvor. Rekao je da je u ćeliji u zatvoru bio sa prof. Pavom Zemljakom, Pavelom Antalom, Petrićem. U drugoj ćeliji je bio sin prof. Pave Zemljaka, Zelember, dvojica gardista iz Kopačeva.

Svjedok ne zna je li opt. Petar Mamula prije rata nosio naočale. Misli da je u zatvoru imao naočale i nosio je lovačku odoru.

Vijeće je Rješenjem prihvatilo prijedlog branitelja opt. Petra Mamule da se neposredno ispita svjedok Veljko Salonja. Prihvaćen je i prijedlog da se od ŽDO zatraže izjava Državnog odvjetnika od 2. prosinca 1996. godine br. KT-674/92 i izjava od 4. prosinca 1996. godine br. KT-19/93. Odbilo je prijedlog branitelja da se kao svjedoci saslušaju Stjepan Petrešev i Đuro Molnar.

Glavna rasprava nastavlja se dana 31. ožujka 2009. godine u 9.00 sati.

31. ožujka 2009. godine – utvrđivanje istovjetnosti optuženika, čitanje optužnice, izjašnjenje o krivnji, dokazni postupak, obrana optuženika, govori stranaka, završetak glavne rasprave
--

Zbog izmjena člana Vijeća **glavna rasprava je krenla iznova**. Umjesto suca Josipa Frajlića, kao član Vijeća imenovan je sudac Drago Grubeša.

Predsjednik vijeća otvorio je glavnu raspravu, objavio predmet ovog postupka i sastav Vijeća. Utvrdio je istovjetnost optuženika.

Zamjenik ŽDO iz Osijeka je ostao kod optužnice ŽDO iz Osijeka br. KT-136/94 od 3. travnja 2001. godine, izmijenjene na glavnoj raspravi dana 4. svibnja 2006. godine.

Citiranom optužnicom opt. Petru Mamuli se stavlja na teret da je tijekom kolovoza i rujna 1991. godine, u Belom Manastiru, Batini i Kneževim Vinogradima, kao sudionik oružane pobune lokalnog srpskog stanovništva protiv ustavno-pravnog poretka RH, protivno odredbama čl. 3. st. 1. t. a) Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata te odredbama čl. 4. st. 2. t. a) i čl. 13. st. 2. Dopunskog protokola uz Ženevsku konvenciju o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba (Protokol II), sudjelovao u zastrašivanju te okrutnom fizičkom i psihičkom zlostavljanju civilnih stanovnika Baranje nersrpske nacionalnosti, da je početkom rujna 1991. godine, u podrumu SUP-a Beli Manastir, gdje su bili zatočeni uhićeni Hrvati, izveo više osoba iz ćelije, odveo u posebnu prostoriju i tamo tukao Pavu Zemljaka, pucao pored njega iz puške, da je dana 9. rujna 1991. godine u štabu TO u Batini ispitivao nezakonito uhićenog katoličkog svećenika Antuna Kneževića, tukao ga

rukama po glavi, pucao mu iz pištolja pored glave, odvezao ga u Kneževe Vinograde, usput mu prijeteći ubojstvom, oduzeo mu ručni sat i pucao u isti te da je pored lijevog uha oštećenika ispalio jedan metak iz pištolja, uslijed koje je detonacije oštećeniku pukao bubnjić, a oštećenik je pao na pod, nakon čega su prišli pripadnici TO Kneževi Vinogradi i tukli ga nogama, a nakon premlaćivanja optuženik je odvezao oštećenika u SUP Beli Manastir, na portirnici ga tjerao da stane uz pult dežurnog te raširi noge, a potom ga nogom udario u genitalije i predao u zatvor,

pa da je na taj način kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba nečovječno postupao prema civilnom stanovništvu i nanosio mu velike patnje i ozljede tjelesnog integriteta,

pa je time počinio kazneno djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava – ratni zločin protiv civilnog stanovništva, opisano i kažnjivo po čl. 120. st.1. OKZ RH.

Optuženik je rekao da je razumio što mu se optužnicom stavlja na teret te da se **ne osjeća krivim**.

Dokazni postupak.

Svjedok Antun Knežević

Ostao je kod svojih ranijih iskaza.

Rekao je da poznaje opt. Petra Mamulu te da ga je optuženik zlostavljao kritične zgrade 9. rujna 1991. godine.

Svjedoku je predložen zapisnik od 9. kolovoza 2001. godine, na kome je njegova izjava, dana pred istražnim sucem Petrom Kljajićem. Rekao je da se na svakoj stranici, na kojoj se nalazi njegova izjava, nalazi i njegov potpis.

Predloženo mu je da u tom zapisniku piše da ga je u štabu TO po genitalijama tukao Petrešev. Svjedok je rekao da to nije istina, da on to nije rekao. Rekao je da je kritične zgrade vožen u Beli Manastir, da je on sjedio na suvozačkom mjestu, a optuženik na mjestu vozača. Rukom ga je optuženik udario u genitalije. Rekao je da mu se Petrešev ispričao, da mu je morao govoriti ružne riječi zbog Petra Mamule. Svjedok je rekao da ga je optuženik udario nogom u genitalije pred zgradom Policijske postaje u Belom Manastiru.

Rekao je da ima zdravstvenih tegoba, šumove u ušima od pucanja kraj uha, da uzima lijekove za živce. Odmah po izlasku iz Baranje, javio se liječniku u Somoru. Posjeduje liječničku dokumentaciju, koja se nalazi u spisu.

Svjedok Jovan Narandža

Ostao je kod svojih ranijih iskaza. Optuženika poznaje od svoje 15 – 20 godine, zna ga iz viđenja, zna da je radio u Belom Manastiru u „Obnovi“ i u banci. Rekao je da u Baranji postoji još jedna osoba prezimenom Mamula te da je to optuženikov rođak.

Svjedok je rekao da ga je optuženik tukao na hodniku zatvora. Rekao je da je sa prof. Pavom Zemljakom bio zajedno u ćeliji. Za prof. Pavu Zemljaka je rekao da su ga tukli, da se u ćeliju vraćao krvave glave, da se sav tresao. Svjedoka su pustili, a prof. Pavu Zemljaka su odveli na razmjenu.

Svjedok Veljko Salonja

Ostao je kod svojih ranijih iskaza. Rekao je da je u kritično vrijeme bio zatočen u zatvoru u Policijskoj postaji u Belom Manastiru. U ćeliji je bio sa prof. Pavom Zemljakom. Ne sjeća se je li sa njima u ćeliji bio Jovan Narandža. U ćeliji je bilo zatočeno 3 - 4 čovjeka. Svjedok je u zatvoru bio 24

sata. Osim njega i prof. Pave Zemljaka u ćeliji je bio i Antal. U zatvoru su ga tukli Pero Mamula i Stokan Sekanić. Godine 2000. bio je na prepoznavanju Petra Mamule. Nije prepoznao Petra Mamulu. Na upit da li u sudnici prepoznaje tu osobu, svjedok je rekao da misli da je to optuženik, ali prošlo je 19 godina i nije 100% siguran da je to ta osoba.

Branitelji opt. Petra Mamule predložili su da se saslušaju svjedoci Stjepan Petrašev i Đuro Molnar te da se izvrši uvid u spise ovog suda br. Kio-30/97, Kio 29/97 i K-17/06.

Zamjenik ŽDO iz Osijeka bio je suglasan da se izvrši uvid u spise Kio-30/97, Kio-29/97 i K-17/06, no protivio se saslušanju svjedoka Stjepana Petraševa i Đure Molnara.

Vijeće je odbilo saslušati svjedoke Stjepana Petraševa i Đuru Molnara. Izvršit će se uvid u spise Kio-37/97, Kio-29/97 i K-17/06.

Pročitani su iskazi svjedoka: Franje Joha, Stjepana Tkaleca, Ivice Plazibata, Dragana Vukelića, Jovana Protića i Marka Tomića.

Pročitani su iskazi u međuvremenu umrlih svjedoka: Vere Martin, Josipa Deniha i Hüge Marinovića.

Vijeće je pročitalo materijalne dokaze.

Obrana opt. Petra Mamule

Rekao je da ostaje kod svoje obrane koju je dao u istrazi i na raspravi dana 3. svibnja 2006. godine te da nije počinio djelo koje mu se optužnicom stavlja na teret.

Izjavio je da tijekom rata nije mobiliziran, da nije sudjelovao niti u jednoj vojnoj jedinici. Njegova supruga je Hrvatica, sa njom živi u braku 35 godina. Koliko je mogao pomagao je i štitio ljude. Rekao je da je tijekom ovog postupka bilo puno ljudi koji su govorili tome u prilog. Da je počinio djelo koje mu se stavlja na teret ne bi ostao živjeti u Baranji. Rekao je da neće nikada otići iz Baranje, da je nevin. Rekao je: „Ne mogu se obraniti od mržnje“.

Govori stranaka:

Zamjenik Županijskog državnog odvjetnika iz Osijeka

Smatra da je u ponovljenom postupku utvrđeno da je opt. Petar Mamula počinio kazneno djelo ratnog zločina iz čl. 120. st. 1. OKZ RH, u vrijeme, na mjestu i na način kako je to opisano u optužnici ŽDO-a iz Osijeka. U ponovljenom postupku Sud je pribavio spise Vojnog suda u Osijeku. Zastupnik optužbe smatra da ne postoji objektivni identitet spisa i postupka koji su vođeni kod Vojnog suda u Osijeku i ovog postupka. Sud je u ponovljenom postupku ponovno ispitao svjedoke Jovana Narandžu i Veljka Salonju, koji su identično iskazivali o odlučnim činjenicama i stoga smatra da su njihovi iskazi vjerodostojni i istiniti. Predložio je da se optuženik proglasi krivim i osudi po zakonu.

Branitelj Artur Fišbah

Smatra da u ponovljenom postupku optužba nije dokazala da je njegov branjenik počinio djelo koje mu se stavlja na teret. Ostao je kod svojih navoda iz završnog govora s rasprave od 4. svibnja 2006. godine i u žalbi od 24. srpnja 2006. godine. U predmetu br K-17/06, tijekom dokaznog postupka, ispitan je veliki broj svjedoka, koji su s područja Batine i koji ne spominju njegova

branjenika. Smatra da je iskaz svjedoka Antuna Kneževića montiran i nedosljedan te da je očito da ovaj svjedok ima sve bolje sjećanje kako vrijeme odmiče. Smatra iskaz ovog svjedoka nevjerodostojnim. Predložio je da Sud njegova branjenika oslobodi optužbe.

Branitelj Slobodan Budak

Smatra da se na njegovog branjenika ne mogu primijeniti odredbe II Dopunskog protokola i to stoga što se kritični događaj zbio 9. rujna 1991. godine, a Republika Hrvatska je svoju samostalnost proglasila 8. listopada 1991. godine. Smatra da je inkriminirano ponašanje obuhvaćano oprostom odnosno primjenom Zakona o općem oprostumu i da se radi o već presuđenoj stvari u predmetu pod br. Kio-30/97, gdje je iz činjeničnog opisa na listu 164 navedenog spisa to i vidljivo. U predmetu K-17/06 protiv opt. Damira Žužića i dr, Damir Žužić i drugi suoptuženici osuđeni su za radnje koje se inkriminiraju njegovu branjeniku. Smatra da je njegov branjenik neopravdano i nezakonito optužen za iste radnje. Tvrdi da njegov branjenik nije počinio radnje koje mu se optužnicom stavljaju na teret. Smatra da se te radnje mogu podvesti pod kazneno djelo oružane pobune iz čl. 235. st. 1. u svezi čl. 244. st. 1. Krivičnog zakona RH. Predložio je da Sud njegova branjenika oslobodi od optužbe za označeno kazneno djelo.

Opt. Petar Mamula

Prihvatio je završni govor svojih branitelja, ponovio je da nije sudjelovao u oružanoj pobuni, kategorički tvrdi da nije počinio kazneno djelo koje mu se stavlja na teret.

Predsjednik Vijeća objavio je da je glavna rasprava završena.

Presuda će biti objavljena dana 7. travnja 2009. godine u 9.00 sati.